

Asociaal gedrag in de ban

Titel Asbo nation, the criminalisation of nuisance
Auteur Peter Squires (redactie)
Uitgever Policy press
ISBN 978 1 84742 027 5
Prijs £ 19,90

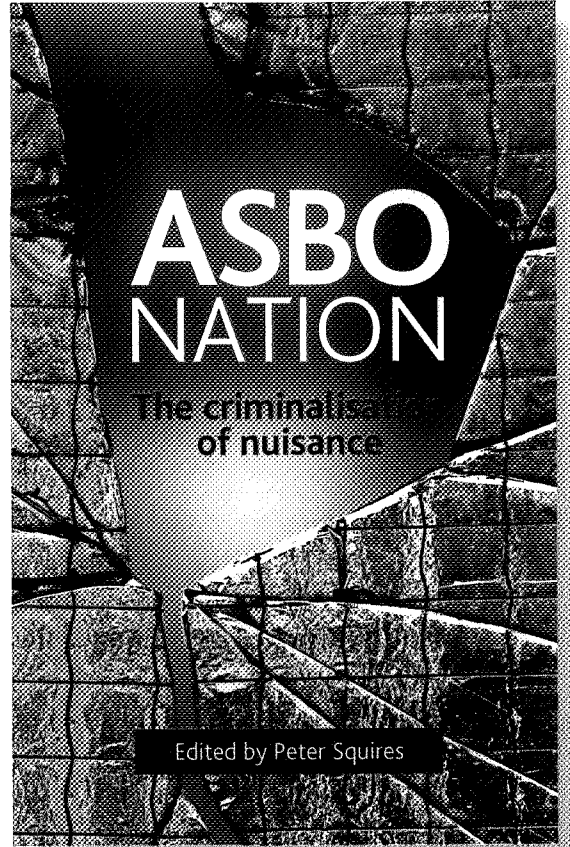
door Jan Steyaert, lector Fontys Hogescholen

De afgelopen jaren is Nederland gevoelig geworden voor hinderlijk gedrag, voor overlast die wel vervelend is maar onder de radar van het strafrecht 'doorvliegt' en onbestraft gaat. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld hangjongeren die zorgen voor onveiligheidsgevoel, of om burenlawaai of herrieschoppers op de bus. In het verleden zou de sociale sector aangesproken worden om de overlast te verminderen, maar steeds meer wordt gekeken naar politie, privé bewakers en justitie.

De ChristenUnie stelde in 2004 voor om te werken met 'doe normaal bevelen' en 'doe normaal contracten', naar analogie met de Anti Social Behaviour Orders (ASBO's) uit het Verenigd Koninkrijk. Rotterdam experimenteert ermee onder de naam 'FF kappe', en net voor de zomer pleitte Jan Brouwer, hoogleraar in Groningen, ervoor om deze maatregelen breed in te zetten om overlast in krachtwijken terug te dringen.

Voldoende redenen om stil te staan bij een Britse publicatie over die ASBO's, en te kijken of men daar nog zo enthousiast is over hun exportproduct. Ze hebben er immers ondertussen tien jaar ervaring mee.

De publicatie is geschreven voor een Brits publiek, en legt dus niet omstandig uit wat een ASBO is. Voor dat soort informatie is het handiger te zoeken op websites als BBC news of the Guardian. Wel brengt het boek in twintig hoofdstukken inzichten samen in hoe de nieuwe maat-

regel werkt in verschillende situaties, en of de verwachte resultaten behaald worden.

Naast bijdragen over de context van ASBO's en de dilemma's ervan zijn vooral de case studies in het derde deel boeiend. Daar vinden we beschrijvingen van specifieke situaties, zoals dak- en thuislozen, comazuipen, drugs en prostitutie. Meteen wordt een eerste verhaallijn duidelijk die temidden de rijkdom van meningen en inzichten in dit boek opduikt. ASBO's zijn vooral bedoeld voor situaties die wel vervelend zijn maar niet door het strafrecht behandeld worden. In de praktijk blijken ze echter vooral toegepast te worden bij burgers die toch al strafrechtelijk in beeld zijn. Zo ontstaat een stapeling van straffen, eerder dan een lichte preventieve variant.

De tweede verhaallijn uit het boek is dat ASBO's vooral leiden tot een uitbreiding van straf. Het overlastgevende gedrag mag dan in het strafrecht weinig betekenen, het verbreken van een ASBO weegt wel zwaar. Klein storend gedrag leidt bij herhaling dan al snel tot een 'gerechtelijke carrière'. Dat roept herinneringen op aan de indringende waarschuwingen van de Frans-Amerikaanse socioloog Loïc Wacquant over 'veiligheidsporno' en de uitdijende criminalisering van onze samenleving.

Laten we bij de verdere import van ASBO's naar Nederland dus niet alleen ervaringen uit Rotterdamse pilot, maar ook de inzichten uit dit boek meewegen. ☒